

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 1312/2022
06.12.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Миролуба Томића, Татјане Вуковић, Радмиле Драгичевић Дичић и Дубравке Дамјановић, чланова већа, са саветником Весном Веселиновић, као записничарем, у кривичном предмету окривљене Иване Попин, због продуженог кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. и члана 61. Кривичног законика, одлучујући о захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљене, адвоката Дејана Драгића и адвоката Жељке Томљеновић, поднетим против правноснажних пресуда Вишег суда у Новом Саду К 150/17 од 22.02.2022. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 398/22 од 06.09.2022. године, у седници већа одржаној дана 06.12.2022. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљене Иване Попин, поднети против правноснажних пресуда Вишег суда у Новом Саду К 150/17 од 22.02.2022. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 398/22 од 06.09.2022. године и то адвоката Дејана Драгића у целости, а адвоката Жељке Томљеновић у односу на повреде закона из члана 439. тачка 1) и тачка 2) и члана 438. став 2. тачка 1) Законика о кривичном поступку, док се захтев за заштиту законитости браниоца окривљене, адвоката Жељке Томљеновић, у преосталом делу одбацује као недозвољен.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду К 150/17 од 22.02.2022. године, окривљена Ивана Попин је поред осталих, оглашена кривом због продуженог кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. и члана 61. КЗ, па је осуђена, на казну затвора у трајању од три године и девет месеци. На основу члана 258. став 4. ЗКП, окривљена је обавезана да на име имовинскоправног захтева солидарно са окривљеним АА исплати оштећеном „Аретол“ ДОО из Новог Сада, износ од 405.970,69 динара и оштећеном „Sirogojno Company“ ДОО из Сирогојна, износ од 4.009.802,40 динара, у року од 30 дана од дана правноснажности пресуде под претњом извршења. Истом пресудом одлучено је о трошковима кривичног поступка, како је то ближе опредељено у изреци пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1 398/22 од 06.09.2022. године, одбијене су као неосноване жалбе Вишег јавног тужиоца у Новом Саду, бранилаца

окривљених АА и Иване Попин и окривљене Иване Попин лично, а првостепена пресуда је потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, захтеве за заштиту законитости су поднели браниоци окривљене Иване Попин и то:

-адвокат Дејан Драгић, због повреда закона из члана 438. став 1. тачка 1) и члана 439. тачка 2) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји захтев као основан и побијане пресуде преиначи, тако што ће окривљену ослободити од оптужбе за наведено кривично дело или да исте укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење; и

-адвокат Жељка Томљеновић, због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) и 3) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд побијане пресуде укине.

Врховни касациони суд је доставио примерке захтева за заштиту законитости бранилаца окривљене Републичком јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Републичког јавног тужиоца и бранилаца окривљене, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих су захтеви за заштиту законитости поднети, па је након оцене навода изнетих у захтевима, нашао:

Указујући на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, бранилац окривљене Иване Попин, адвокат Дејан Драгић, у захтеву за заштиту законитости истиче да је у конкретном случају наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења, јер је од момента извршења предметног кривичног дела било више измена кривичног законодавства у односу на кривично дело за које је окривљена осуђена, а у конкретном случају то су измене Кривичног законика из 2009. године, према којима је кривично дело предвиђено чланом 234. КЗ у својој инкриминацији имало два облика, лакши описан у ставу 1. и тежи описан у ставу 2. тог члана, којим је прописано да ће се учинилац казнити затвором од шест месеци до пет година, ако је услед дела из става 1. тог члана наступила штета која прелази износ од 1.500.000,00 динара, тако да је, имајући у виду казну прописану за наведено кривично дело, као и време извршења истог – у периоду од јуна до августа 2009. године, у смислу члана 103. став 1. тачка 5) и члана 104. став 6. КЗ, у конкретном случају наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљене, адвоката Дејана Драгића, Врховни касациони суд оцењује као неосноване.

Према чињеничном опису дела у изреци првостепене пресуде, окривљена Ивана Попин је у време и на месту ближе одређеним у изреци пресуде, у стању урачунљивости, свесна свога дела, чије извршење је хтела, уз истовремену свест о забрањености дела, као одговорно лице, у заједници и по претходном договору са окривљеним АА, власником и директором привредног друштва „Mercato“ ДОО за трговину и услуге, у ком привредном друштву је фактички обављала послове

руководиоца комерцијале, при том се представљајући именованом „...“, искоришћавањем свог положаја прибавила себи противправну имовинску корист у износу већем од 1.500.000,00 динара, тако што је ступала у контакт са представницима других привредних друштава, па тако и са представницима оштећених „Аретол“ ДОО и „Sirogojno Company“ ДОО и на основу закључених правних послова од наведених привредних друштава набављала робу лажно приказујући да ће исту платити и као гаранцију обезбеђења плаћања предавала бланко менице и менично овлашћење потписане од стране окривљеног АА, иако је знала да се рачун ПД „Mercato“ налази у непрекидној блокади од 10.08.2009. године, па како роба наведеним добављачима није плаћена истима је причињена штета у вредности преузете робе, која је даље продата непознатим купцима за готов новац, који није књижен у пословним књигама и није уплаћиван на пословни рачун тог привредног друштва, јер су окривљени исти присвојили, на који начин су прибавили себи противправну имовинску корист у укупном износу од 4.415.773,09 динара.

Одредбама члана 234. КЗ („Сл. гласник РС“, бр.72/09), на коју се бранилац позива у захтеву прописано је да кривично дело несавестан рад у привредном пословању у основном облику из става 1. тог члана чини одговорно лице у предузећу или другом субјекту привредног пословања које свесно крши законе и друге прописе или опште акте о пословању и очигледно несавесно послује или из нехата том предузећу или другом субјекту привредног пословања проузрокује штету, која прелази износ од 450.000,00 динара, а да ће се учинилац казнити новчаном казном или затвором до три године, док је ставом 2. истог члана предвиђен квалификован облик овог кривичног дела, које постоји ако је услед дела из става 1. тог члана наступила штета која прелази износ од 1.500.000,00 динара или је покренут поступак принудног поравнања или стечаја, а да ће се учинилац казнити затвором од шест месеци до пет година.

Одредбама члана 234. КЗ („Сл. гласник РС“, бр.121/12), који је у конкретном случају примењен, прописано је да кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица у основном облику из става 1. овог члана чини одговорно лице које искоришћавањем свог положаја или овлашћења, прекорачењем граница свог овлашћења или невршењем своје дужности прибави себи или другом физичком или правном лицу противправну имовинску корист или другом нанесе имовинску штету као и да ће се учинилац тог дела казнити затвором од три месеца до три године, док је ставом 3. истог члана предвиђен најтежи облик овог кривичног дела, одређен према висини имовинске користи прибављене извршењем дела и то у износу који прелази 1.500.000,00 динара, те је прописано да ће се учинилац казнити затвором од две до десет година.

Дакле, упоређивањем законског описа наведених кривичних дела, произлази да се бића тих кривичних дела потпуно разликују и то како у погледу радње извршења тако и у погледу последице дела.

Имајући у виду изложено и цитране законске одредбе, по налажењу Врховног касационог суда из чињеница и околности означених у чињеничном опису дела у изреци правноснажне пресуде произлазе сва субјективна и објективна законска

обележја кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. и члана 61. КЗ („Сл. гласник РС“, бр.121/2012), за које кривично дело је окривљена оптужена и правноснажно осуђена.

Како је окривљена правноснажном пресудом оглашена кривом да је продужено кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. и члана 61. КЗ, извршила у временском периоду од јуна до 07.08.2009. године, за које кривично дело је прописана казна затвора од 2 до 10 година, то произлази да у конкретном случају, у смислу члана 103. тачка 3) у вези члана 104. став 6. КЗ, апсолутна застарелост кривичног гоњења није наступила у моменту доношења другостепене одлуке, како се то неосновано истиче у поднетом захтеву браниоца окривљене, адвоката Дејана Драгића.

Следствено изнетом, доношењем побијаних правноснажних пресуда није учињена повреда закона из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП.

Бранилац окривљене, адвокат Дејан Драгић, у захтеву за заштиту законитости истиче да су нижестепени судови погрешно прихватили правну квалификацију кривичног дела из оптужног акта према одредби члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ, која одредба је почела да се примењује након извршења дела – од 15.04.2013. године, иако је одредбом члана 5. КЗ предвиђено да се у случају измене закона на учиниоца увек примењује најблажи закон.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљене, адвоката Дејана Драгића, којима се указује на повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, Врховни касациони суд оцењује као неосноване.

Из списка предмета произлази да је окривљеној Ивани Попин, оптужницом Вишег јавног тужиоца у Новом Саду Кти 129/14, измењеном дана 13.06.2017. године, стављено на терет да је у временском периоду од јуна до 07.08.2009. године извршила продужено кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. и члана 61. КЗ.

У време извршења кривичног дела постојало је кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ, које је у ставу 4. изричито предвиђало кривичну одговорност одговорног лица. Изменама и допунама Кривичног законика од 24.12.2012. године, објављеним у „Сл. гласнику РС“, бр.121/2012, са ступањем на снагу дана 15.04.2013. године, кривично дело злоупотреба службеног положаја је „подељено“ у два кривична дела, при томе деоба је извршена према својству учиниоца и овлашћењима која му припадају и то на кривично дело злоупотреба службеног положаја, кажњиво по члану 359. КЗ и кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица, кажњиво по члану 234. КЗ.

Кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ измењено је само утолико што су у делу одредбе става 1. брисане речи „или одговорно“, те од наведених измена, извршилац овог кривичног дела може бити само службено лице. Истовремено, одредбе које се односе на злоупотребу положаја и кривицу одговорног

лица, овим изменама, издвојене су у посебно кривично дело – кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. КЗ, чији је заштитни објект привредно пословање и имовина у том пословању, при чему је радња кривичног дела остала неизмењена.

Дакле, наведеним изменама у Кривични законик је унето кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. КЗ, које задржава јасан правни континуитет са кривичним делом злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ, у случају да се као извршилац јавља одговорно лице. Увођење кривичног дела из члана 234. КЗ је последица потребе да се направи разлика између одговорног и службеног лица, јер је кривично дело из члана 359. КЗ у потпуности изједначавало службено и одговорно лице, иако су имали различита овлашћења, у различитим областима.

Следствено напред наведеном, по оцени овога суда, између одредбе члана 359. КЗ која је важила у време извршења кривичног дела и одредбе члана 234. КЗ, која је ступила на снагу 15.04.2013. године, а која је у конкретном случају, по налажењу Врховног касационог суда, правилно примењена, постоји јасан правни континуитет инкриминације, с обзиром да кривично дело из члана 234. КЗ и поред наведених разлика у свом законском опису, има иста обележја као и кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ и то пре свега радњу извршења.

Поред тога, у конкретном случају, задржан је и јасан правни континуитет инкриминације кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. КЗ са инкриминацијом кривичног дела под идентичним законским називом и са истим битним елементима и прописаном казном из члана 227. КЗ, а које дело је у Кривични законик унето изменама које се примењују почев од 01.03.2018. године, с обзиром да се наведеним изменама инкриминише исто понашање као и пре измена и допуна Кривичног законика, а додавањем у законски опис кривичног дела из члана 227. став 1. КЗ, законске формулације „...уколико тиме нису остварена обележја неког другог кривичног дела“, а која није била садржана у члану 234. став 1. раније важећег КЗ, по налажењу Врховног касационог суда, нема битног значаја за оцену постојања предметног кривичног дела на дан ступања на снагу Закона о изменама и допунама Кривичног законика, јер предметно кривично дело (и његови квалификовани облици) за које је окривљен оптужен и правноснажно оглашен кривим и даље постоји како у свом називу, тако и у свим својим битним обележјима.

Како је за кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. Кривичног законика („Сл. гласник РС“, бр.121/2012 од 24.12.2012. године, са ступањем на снагу 15.04.2013. године), предвиђена казна затвора у трајању од две до десет година, док је за кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. у вези става 1. Кривичног законика („Сл. гласник РС“, бр.85/2005, 72/2009), који је важио у време извршења кривичног дела била предвиђена казна затвора у трајању од две до дванаест година, то је очигледно да су за окривљену блаже измене и допуне Кривичног законика од 24.12.2012. године, објављене у „Сл. гласнику РС“, бр.121/2012), са ступањем на снагу дана 15.04.2013. године, па је самим тим блажа и правна квалификација радњи окривљене као кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ, а како је суд

правилно и квалификовао радње окривљене. Врховни касациони суд је имао у виду, да, иако је и за кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 227. став 3. у вези става 1. КЗ, који је важио у време доношења побијаних пресуда, предвиђена казна затвора у трајању од две до десет година, као и за кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ, наведена законска норма ни на који начин није блажа за окривљену, нити у погледу круга лица која могу бити извршиоци овог кривичног дела, нити у погледу прописаних радњи извршења, као ни у погледу висине запређене казне, већ законска формулација наведене норме, по оцени Врховног касационог суда, ставља само једну обавезу више суду да због бројних нових кривичних дела уведених изменама и допунама Кривичног законика („Сл. гласник РС“, бр.94/2016 од 24.11.2016. године) у групу кривичних дела против привреде додатно води рачуна о правилној правној квалификацији радњи извршења.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је оценио као неоснован захтев браниоца окривљене, адвоката Дејана Драгића и у односу на повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП. Самим тим, неосновано се истим захтевом указује и на повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП.

Следствено изнетом, оцењени су као неосновани и наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљене, адвоката Жељке Томљеновић, којима се указује на повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, истицањем да је кривично дело окривљене погрешно правно квалификовано, јер је кривично дело „злоупотреба положаја одговорног лица“, предвиђено чланом 227. а не чланом 234. КЗ, који је у конкретном случају примењен.

Неосновано се захтевом за заштиту законитости браниоца окривљене, адвоката Жељке Томљеновић, указује и на повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, наводима да окривљена није била ни власник, нити законски заступник правног субјекта означеног у изреци пресуде, и да самим тим није могла имати својство одговорног лица, које мора имати извршилац предметног кривичног дела.

Ово из разлога, јер је окривљена Ивана Попин, према чињеничном опису дела у изреци правноснажне пресуде, лице коме је било фактички поверено обављање комерцијалних послова у означеном привредном друштву, а под појмом одговорног лица у смислу члана 112. став 5. КЗ сматра се, између осталог и лице у предузећу, установи или другом субјекту, коме је фактички поверено обављање појединих послова, што је и овде случај са окривљеном Ивановом Попин.

У захтеву за заштиту законитости бранилац окривљене, адвокат Дејан Драгић, указује да се правноснажна пресуда заснива само на исказу окривљеног АА, датом у другом кривичном поступку, који је вођен пред Вишим судом у Лесковцу у предмету К 72/11, што је, према ставу одбране, недопустиво у ситуацији када нема других доказа који би наведени исказ окривљеног поткрепили.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости којима бранилац указује да се правноснажна пресуда заснива на доказу на коме се према одредбама ЗКП не може заснивати и да је на тај начин правноснажном пресудом учињена повреда закона из

члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП на штету окривљеног, Врховни касациони суд оцењује као неосноване.

По налажењу Врховног касационог суда на одбрани окривљеног АА, датој у предмету Вишег суда у Лесковцу К 72/11 нису утврђиване чињенице везане за постојање кривичног дела због којих је окривљена Ивана Попин оглашена кривом, већ су ове чињенице, поред других доказа, утврђене и на основу одбране окривљеног АА изнете у овом кривичном постуку пред овлашћеним службеним лицима ПУ Лесковац дана 13.08.2009. године и пред Вишим јавним тужиоцем у Новом Саду дана 18.01.2017. године, када је окривљени напоменуо да је на суђењу у Вишем суду у Лесковцу у предмету К 72/11 у судници препознао Ивану Попин, као особу која се представљала именом „...“, будући да је иста присуствовала том суђењу.

Имајући у виду изложено Врховни касациони суд је наводе браниоца окривљене, адвоката Дејана Драгића, којима се указује на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, оценио као неосноване.

Поред изнетог, бранилац окривљене Иване Попин, адвокат Жељка Томљеновић, у захтеву за заштиту законитости наводи и то да на основу исказа сведока, писане документације и нелогичне и неживотне одбране окривљеног АА у току поступка није доказано да је окривљена на било који начин учествовала у пословању наведеног привредног друштва, да се лажно представљала и прибавила себи противправну имовинску корист, односно да је извршила кривично дело за које је оглашена кривом правноснажном пресудом, чиме оспорава чињенично стање утврђено у правноснажној пресуди и указује на повреду закона из члана 440. ЗКП.

Како чланом 485. став 4. ЗКП, који прописује разлоге због којих окривљени, односно његов бранилац, сходно правима која има у поступку у смислу члана 71. тачка 5) ЗКП, могу поднети захтев за заштиту законитости, против правноснажне одлуке и поступка који је претходио његовом доношењу, није предвиђена могућност подношења овог ванредног правног лека, због повреду закона из члана 440. ЗКП, то је Врховни касациони суд захтев браниоца окривљене адвоката Жељке Томљеновић, у овом делу, оценио као недозовљен.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 491. став 1. и члана 487. став 1. тачка 2) ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

**Записничар – саветник
Весна Веселиновић,с.р.**

**Председник већа - судија
Бата Цветковић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић